

Технологія формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту (м. Дніпро)

Постановка наукової проблеми та її значення. Здоров'я населення традиційно є однією з найважливіших стратегічних цілей країни, незалежно від його політичного устрою. Так, ще Платон у діалозі «Держава» – першій теорії улаштування ідеального суспільства – указував, що тільки здорові громадяни мають право на повноцінну позицію в суспільстві, а мета всієї держави – створення найкращих умов для свого відтворення. Уже в античності формується уявлення про тісний взаємозв'язок політики країни щодо здоров'я населення й перспективою успішного розвитку цієї держави як такого. Відповідно, здоров'я населення розглядається як стратегічний ресурс держави нарівні зі стійкою економічною системою й розвиненим військовим комплексом [1, 3, 9].

Рівень цивілізованості суспільства значною мірою оцінюється за ставленням до дітей з особливими потребами [21, 22].

Ми погоджуємося з думкою багатьох авторитетних фахівців [1, 22], котрі вказують, що актуальність навчання й виховання дітей зі складними порушеннями розвитку сьогодні є однією із соціально значущих проблем педагогічної науки та практики в усьому світі [21, 22]. Такі діти мають кілька порушень первинного генезу, які в сукупності визначають характер і структуру відхилення розвитку. Кожне з поєднаних порушень робить негативний різноманітний вплив на природний хід психофізичного розвитку дитини. Характерологічною особливістю цих дітей є порушення системи взаємодії аналізаторів, сукупність сенсорної, інтелектуальної, психічної, рухової депривації [21, 22].

Раціональні рух і пози визначають результат діяльності людини, а тому регуляція пози тіла людини є предметом досліджень й експериментів протягом багатьох десятиліть і навіть століть [10, 23]. Узагальнення даних спеціальної літератури [7] вказує на той факт, що однією з проблем сучасної науки є питання про здатність розкрити сутність «тілесності» людини, побудувати стратегію дослідження «тілесності» й системного виявлення всіх її аспектів у цілому та методів її осягнення, оскільки «тілесність» не може відрефлексувати за допомогою традиційних категорій, розроблених у класичних парадигмах людини. Сутність «тілесності» людини ми розглядаємо крізь призму показників статодинамічної постави. Наші дослідження в цьому аспекті є продовженням досліджень наукової школи професора В. О. Кашуби [10–22].

Дослідження виконано згідно з планом науково-дослідних робіт ДДІФКіС на 2016–2020 р. за НДР: «Реабілітація осіб з обмеженими фізичними спроможностями з урахуванням особливостей їх психофізіологічних і компенсаторно-приспосувальних порушень у різних системах організму людини» (номер державної реєстрації 0111U001170).

Мета статті – науково обґрунтувати та розробити технологію формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання (АФВ) для більш ефективного виконання завдань із розвитку моторики.

Матеріали та методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використано аналіз спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів, педагогічні спостереження й експеримент із застосуванням антропометрії, відеометрії за допомогою програми «Big Foot», а також методів математичної статистики. У дослідженні брали участь 68 школярів, які навчаються в спеціальному навчальному закладі для дітей зі зниженим слухом: КЗО «БНРРМЦКР та ІН» Дніпропетровської обласної ради.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Спираючись на наукові дослідження останнього десятиліття щодо добору й використання фізичних вправ у процесі організації профілактично-корекційних заходів із дітьми молодшого шкільного віку з вадами слуху, урахувавши особливості моторики в цього контингенту, а також дані констатувального експерименту, ми розробили технологію формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ. Основу розробки авторської технології становили також аналіз навчально-методичної документації, розробленої й рекомендованої Міністерством освіти і науки України для спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей зі зниженим слухом.

Центральним компонентом авторської технології є мета – формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ для підвищення його здоров'я-формуванняльної спрямованості.

Формулювання змісту структурних положень технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ на фундаментальні положення теорії та методики АФВ, у процесі якого виконуються загальні й спеціальні завдання [2, 5, 8].

Загальні завдання – освітні, оздоровчі, мовленнєві, компенсаторні, виховні.

Спеціальними завданнями розробленої технології стали:

- підвищенні ефективності процесу АФВ у напрямі формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху;
- забезпечення закономірностей природного розвитку та стимулювання розвитку моторики дітей, при цьому стимулюється розвиток моторики дітей молодшого шкільного віку, який розглядається нами в контексті гармонійного. Будь-яке порушення у фізичному розвитку є першим індикатором у зміненому функціонуванні різних систем організму людини;
- формування й систематичне закріплення навички правильної статодинамічної постави;
- підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху;
- підвищення рівня розвитку фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху;
- зміцнення м'язів, що формують ортоградну позу дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху, за допомогою раціонального розподілу засобів і методів фізичного виховання;
- зміцнення м'язово-зв'язкового апарату стопи, підвищення тону м'язів, які утримують її склепіння;
- отримання знань про правила проведення самостійних комплексів фізичних вправ, елементарних прийомів контролю стану статодинамічної постави, послідовності проведення гігієнічних процедур і процедур загартування;
- формування й збереження стійкої потреби в регулярних заняттях фізичними вправами.

Розроблення експериментальної технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ здійснювалося на основі загальноприйнятих і спеціальних принципах АФВ.

Узагальнивши дані численних досліджень [11, 23], можемо зробити висновок, що аксіологія – це філософське вчення про природу цінностей. Такі цінності, як життя, здоров'я, любов, краса, освіта, праця, світ, творчість і т. ін., залучали людей завжди. Важливо відзначити, що аксіологічний підхід органічно притаманний гуманістичній педагогіці, оскільки людина представлена в ній як найвища цінність суспільства й мета суспільного розвитку [10, 14]. Для методології АФВ аксіологічний підхід актуалізує необхідність розкриття потенційних можливостей фізичного, психічного, духовного розвитку та саморозвитку особистості, збереження й зміцнення здоров'я дітей як вищої цінності [12, 15].

У наших дослідженнях аксіологічний підхід розглядаємо крізь призму формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з порушенням слуху, що дає змогу гармонійно розкрити потенційні можливості фізичного розвитку та саморозвитку особистості, збереження й зміцнення здоров'я дітей як вищої цінності. Для цього, передусім, потрібно формувати світогляд дитини щодо значення та ролі постави для здоров'я людини. Для дітей у молодшому шкільному віці дуже важливий позитивний вплив мікросоціумів – інтегрована взаємодія вчителя, класу, школи, сім'ї, що формувало б позитивну мотивацію дитини на вироблення та закріплення навички правильної статичної й динамічної постави [13, 23].

Узагальнення наукових даних дало змогу сформулювати умови практичної реалізації технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ, дані умови з успіхом апробовано під керівництвом В. О. Кашуби в науковій роботі Т. М. Ричок [16, 17, 18, 19, 20]: організаційні, дидактичні, соціально-адаптаційні.

Авторська технологія включає низку компонентів: організаційний, діагностичний, методичний, контрольньо-корекційний та результативний.

Організаційний компонент технології передбачає оцінку доцільності застосування технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху з урахуванням типу постави, рівня стану біогеометричного профілю постави та опорно-ресорних властивостей стопи, статичної рівноваги тіла, часових характеристик фаз ходьби школярів, умов упровадження.

Діагностичний компонент технології передбачає оцінку соматоскопічних показників, рівня стану біогеометричного профілю постави, показників опорно-ресорних властивостей стопи, статичної рівноваги тіла, кінематики ходьби дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху.

Методичний компонент технології передбачає планування профілактично-корекційних заходів у процесі АФВ.

Контрольно-корекційний компонент технології орієнтований на оцінку проміжних результатів, корекцію виявлених недоліків технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху у процесі АФВ.

Результативний передбачає діагностику рівня стану біогеометричного профілю постави та опорно-ресорних властивостей стопи, статичної рівноваги тіла, кінематики ходьби дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху, оцінку ефективності запропонованої технології.

Розроблена технологія складається з підготовчого, основного й підтримувального періодів, інтегрованих у навчальну програму для 1-го класу.

Розроблена нами «Школа статодинамічної постави» включає теоретичний блок. Ознайомлення школярів з основами здорового способу життя та показниками статодинамічної постави здійснювалося за допомогою мультимедіа-презентації (рис. 1).

Рис. 1. Фрагменти мультимедіа-презентації «Статодинамічна постава». Роздруківка з екрана комп'ютера

Запропоновані корекційно-профілактичні вправи, які увійшли в розроблену нами «Школу статодинамічної постави», розподілено за блоками: «Корекційний», «Профілактичний», «Динамічна постава», «Статична постава» й «Рухливі ігри та естафети».

«Корекційний блок» спрямований на корекцію порушень постави в дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху, а також на підвищення рівня їхньої фізичної підготовленості.

«Профілактичний блок» направлений на зміцнення м'язово-зв'язкового апарату стопи, підвищенню тонусу м'язів, які утримують її склепіння, тобто профілактику плоскостопості школярів.

Блок «Динамічна постава» спрямований на формування правильного положення тіла під час виконання різних фізичних вправ.

Блок «Статична постава» направлений на зміцнення м'язів, що формують ортоградну позу дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху, тобто на розвиток і вдосконалення вертикальної стійкості тіла в дітей.

Блок «Рухливі ігри та естафети» спрямований на підвищення рівня фізичної підготовленості в дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху, формування статодинамічної постави.

Критичний розгляд отриманих експериментальних даних дає підставу стверджувати, що застосування авторської технології сприяло формуванню статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху [4, 6, 24].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури, інформації мережі Інтернет дав підставу скласти уявлення про рівень розробки питань формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ. Відповідно до сучасних уявлень статодинамічна постава характеризується вертикальним положенням тіла, що перебуває в рівновазі, і зміною в динаміці пози й положення тіла з плином часу. Узагальнюючи дані багатьох фахівців, можемо констатувати той факт, що накопичена певна кількість теоретичного та експериментального матеріалу, який стосується профілактики й корекції порушень просторової організації тіла молодших школярів із депривацією слуху в процесі фізичного виховання. На сьогодні проблема функціональних відхилень у стані ОРА дітей актуальна як для практично здорових школярів із загальноосвітніх шкіл, так і для дітей із вадами слуху. Водночас кількість представників цієї нозологічної групи на сьогодні в усьому світі загалом і в Україні зокрема виявляє стійку тенденцію до зростання. Попри плідну роботу науковців в означеній царині, поза їхньою увагою залишилося розроблення технології формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ.

На основі вивчення особливостей розвитку біогеометричного профілю постави, опорно-ресорних властивостей стопи, статичної рівноваги тіла, кінематичної структури ходьби в дітей семи років із

вадами слуху обґрунтовано та розроблено технологію формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі АФВ. Технологія ґрунтується на структурних таких компонентах, як організаційний, діагностичний, методичний, контрольно-корекційний, інформаційний та результативний. Розроблений алгоритм організації оздоровчих занять складається з трьох етапів: підготовчого, основного, підтримувального й «Школи статодинамічної постави».

Подальші дослідження пов'язані з експериментальним обґрунтуванням адекватних засобів і методів адаптивного фізичного виховання, спрямованих на корекцію порушень статодинамічної постави для учнів середніх класів з вадами слуху в процесі АФВ.

Джерела та література

1. Альошина А. І. Профілактика й корекція функціональних порушень опорно-рухового апарату дітей та молоді у процесі фізичного виховання: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Київ, 2016. 44 с.
2. Афанасьєва О. С. Фізична реабілітація слабкочуючих дітей середнього шкільного віку з порушенням постави: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту 24.00.03. Київ, 2014. 22 с.
3. Афанасьєв С. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації осіб з функціональними порушеннями і дегенеративно-дистрофічними захворюваннями опорно-рухового апарату: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. вих. і спорту 24.00.03. Київ, 2018. 42 с.
4. Афанасьєв С., Бурдаєв К. До питання корекції порушень статодинамічної постави дітей з вадами слуху: Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та метрологічні аспекти: матеріали I Всеукр. електрон. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Київ, 17 трав. 2018 р.). Київ: НУФВСУ, 2018. С. 118–121. URL: <http://www.uni-sport.edu.ua/content/naukovi-konferenciyi-ta-seminary>.
5. Байкина Н. Г. Диагностика и коррекция двигательной сферы у лиц с нарушениями слуха: учеб. пособие. Запорожье: ЗГУ, 2003. 232 с.
6. Бурдаєв К. В. Особливості вертикальної стійкості тіла молодших школярів з вадами слуху в процесі фізичного виховання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт): зб. наук. праць / за ред. О. В. Тимошенка. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 3 (97)18. С. 15–19.*
7. Быховская И. М. «Быть телом – иметь тело – творить тело»: три уровня бытия «хomo somaticus» и проблемы физической культуры. *Теория и практика физической культуры*. 1993. № 7. С. 2–6.
8. Винник Джозеф П. Адаптивное физическое воспитание и спорт/ пер. с англ. И. Андреев. Киев: Олимп. лит., 2010. 608 с.
9. Исаев А. В. Кризис здоровьесбережения в современном обществе. *Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки*. 2017. С. 173–180.
10. Кашуба В. А. Современные методы измерения осанки человека. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць / під. ред. С. С. Єрмакова. Харків: ХДАДМ, 2002. № 11. С. 51–56.*
11. Кашуба В. А., Адель Бенжедду. Профилактика и коррекция нарушений пространственной организации тела человека в процессе физического воспитания. Киев: Знання України, 2005. 158 с.
12. Кашуба В. А. Біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 2007. № 2. С. 77.
13. Кашуба В. А., Зияд Хмаид Ахмад Насраллах Коррекция нарушений осанки школьников в процессе адаптивного физического воспитания. Киев: Наук. свит, 2008. 223 с.
14. Кашуба В. А., Сергиенко К. Н. Технологии биомеханического контроля состояния опорно-рессорной функции стопы человека. *Биомеханика стопы человека: материалы I Междунар. науч.-практ. конф. Гродно, 2008. С. 32–34.*
15. Кашуба В., Насраллах Зияд, Демчук С. Характеристика просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку зі слуховою дефіцацією. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. Вип. 14. С. 65–69.
16. Кашуба В., Маслова О., Ричок Т. Особливості ставлення школярів із вадами слуху до власного здоров'я. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. Вип. 23. С. 115–122.
17. Кашуба В., Маслова О., Ричок Т. Оцінка рівня теоретичної підготовленості школярів із вадами слуху як невід'ємного складника їхньої здоров'яформувальної діяльності. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. Вип. 24. С. 50–59.
18. Кашуба В. А., Рычок Т. Н., Лопаткий С. В. Использование мультимедийных технологий в процессе физического воспитания различных групп населения. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт*. 2017. Вип. 6 (88). 17. С. 37–41.
19. Кашуба В., Маслова О., Ричок Т. Аналіз рівня практичних умінь до здоров'яформуючої діяльності дітей та підлітків з вадами слуху. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2017. № 2. С. 54–58.
20. Кашуба В., Ричок Т. Популяризація сучасних форм рухової активності серед школярів з сенсорними порушеннями, шляхом використання мультимедійних технологій. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Фізична культура»*. 2017. № 25–26. С. 154–160.

21. Кашуба В., Савлюк С. Біологічні передумови розробки концепції формування просторової організації тіла дітей 6–10 років із депривацією зору. Biological preconditions for the development of the formation concept of spatial organization of body of the children with vision deprivation. *Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences. Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz*. Bydgoszcz, Poland, 2017. Vol. 7, N 7. S. 1095–1112. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1039950>.
22. Кашуба В., Савлюк С. Структура та зміст технології профілактики й корекції порушень просторової організації тіла дітей 6–10 років із депривацією сенсорних систем. Structure and content of the technology of prevention and correction of disturbances of spatial organization of the body of children 6–10 years old with sensory systems deprivation. *Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences. Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz*. Bydgoszcz, Poland, 2017. Vol. 7, N 8. S. 1387–1407. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1050987>.
23. Кашуба В. О., Попадюха Ю. А. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасні методи та засоби діагностики і відновлення порушень: монографія. Київ: Центр учб. літ., 2018. 768 с.
24. Afanasiev Sergey, Burdaiev Kyryll. Formation of the vertical stability of the body of junior schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education. *Journal of education, Health and Sport*. 2017. № 7 (6). P. 1169–1178.

References

1. Aleshina, A. (2016). *Prevention and correction of functional disorders of the locomotor apparatus of children and young people in the process of physical education* [Профілактыка і корекцыя функцыянальных порушень опорно-рухавога апарату дзей та моладу ў протэсі фізycznaго выхавання]. Kyiv (in Ukrainian).
2. Afanasyeva, O. (2014). *Physical rehabilitation of hearing-impaired children of middle school age with posture impairment* [Фізyczna реабілітацыя слабочулых дзей сярэдняго шкільнаго віку з порушэннямі паставы]. Kyiv (in Ukrainian).
3. Afanasyev, S. (2018). *Theoretical and methodical foundations of physical rehabilitation of persons with functional disorders and degenerative-dystrophic diseases of the musculoskeletal system* [Теоретыко-методычны асновы фізycznaй реабілітацыі осіб з функцыянальнымі порушэннямі і дэгенератыўна-дэфіцытарнымі захворваннямі опорно-рухавога апарату]. Kyiv (in Ukrainian).
4. Afanasyev, S., & Burdayev, K. (2018). To the issue of correction of disturbances of static and dynamic posture of children with hearing impairments [Do pytannya korektsiyi porushen statodynamichnoyi postavy ditey z vadamy slukhu]. *Materials of the all-Ukrainian electronic scientific and practical conference with international participation «Topical problems of physical culture, sports, physical therapy and ergotherapy: biomechanical, psychophysiological and metrological aspects»* [Materialy I Vseukrayinskoyi elektronnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu «Aktualni problemy fizycznaй kultury, sportu, fizycznaй terapiyi ta erhoterapiyi: biomekhanichni, psykhozifiolojični ta metrolohični aspect», 118–121. Retrieved from <http://www.uni-sport.edu.ua/content/naukovi-konferencyi-ta-seminary> (in Ukrainian).
5. Baykina, N. (2003). *Diagnosis and correction of the motor sphere in persons with hearing impairment* [Dyagnostyka i korektsiya dvigatelnoy sfery u lits s narusheniyami slukha]. Zaporozhye: ZGU (in Russian).
6. Burdayev, K. (2018). Peculiarities of the vertical stability of the body of junior schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education [Osoblyvosti vertykalnoyi stiykosti tila molodshykh shkolyariv z vadamy slukhu v protsesi fizycznaго выхавання]. *Scientific digest of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (Physical culture and sports)* [Naukovy chasopys Natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizycznaй kultury (Fizyczna kultura i sport)], 3 (97) 18, 15–19 (in Ukrainian).
7. Bykhovskaya, I. (1993). «To be a body – to have a body – to create a body»: three levels of being «homo somatic» and problems of physical culture [«Byt telom – imet telo – tvorit telo»: tri urovnya bytiya «khomo somatic» i problemy fizicheskoy kultury]. *Theory and practice of physical culture* [Teoriya i praktika fizicheskoy kultury], 7, 2–6 (in Russian).
8. Vinnik, J. (2010). *Adaptive physical education and sport* [Adaptivnoye fizicheskoye vospitaniye i sport]. Kyiv: Olimpiyskiy sport (in Russian).
9. Isaev, A. (2017). Health-saving crisis in modern society [Krizis zdorovyeberezheniya v sovremennom obshchestve]. *News of Tula State University. Humanitarian sciences* [Izvestiya Tulslogo gosudarstvennogo universiteta. Gumanitarnyye nauki], 173–180 (in Russian).
10. Kashuba, V. (2002). Modern methods for measuring human posture [Sovremennyye metody izmereniya osanki cheloveka]. *Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sports* [Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizycznaго выхавання i sportu], 11, 51–56 (in Russian).
11. Kashuba, V., & Adel Benzheddu K. (2005). *Prevention and correction of disorders of the spatial organization of the human body in the process of physical education* [Профілактыка і корекцыя narusheniy prostranstvennoy o rganizatsiyi tela cheloveka v protsesse fizicheskogo vospitaniya]. Znannya Ukrainy (in Russian).
12. Kashuba, V. (2007). Biomechanical and information technologies in physical education and sports [Biomekhanichni ta informatsiyini tekhnolohiyi u fizychnomu vykhovanni i sporti]. *Theory and methods of physical education and sport* [Teoriya i metodyka fizycznaго выхавання i sportu], 2, 77 (in Ukrainian).
13. Kashuba, V., & Nasrallah, Z. (2008). *Correction of faults in posture of schoolchildren in the process of adaptive physical education* [Korektsiya narusheniy osanki shkolnikov v protsesse adaptivnogo fizicheskogo vospitaniya]. Kyiv: Naukovyi svit (in Ukrainian).

14. Kashuba, V., & Sergienko, K. (2008). Technologies of biomechanical control of the state of the support-spring function of the human foot [Tehnologii biomekhanicheskogo kontrolya sostoyaniya oporno-ressornoy funktsii stopy cheloveka]. *Materials of the I international scientific and practical conference «Biomechanics of the human foot»* [Materialy I Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii «Biomekhanika stopy cheloveka»], 32–34 (in Russian).
15. Kashuba, V., Nasrallah, Z., & Demchuk, S. (2014). Characteristics of spatial organization of the body of children of junior school age with auditory derivation [Kharakterystyka prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditey molodshoho shkilnoho viku zi slukhovoyu deryvatsiyeyu]. *Youth scientific bulletin of Lesia Ukrainka Eastern European National University* [Molodizhnyi naukovi visnyk Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky], 14, 65–69 (in Ukrainian).
16. Kashuba, V., Maslova, O., & Rychok, T. (2016). Features of attitude of students with hearing impairments to their own health [Osoblyvosti stavlennya shkolyariv iz vadamy slukhu do vlasnoho zdorovya]. *Youth scientific bulletin of Lesia Ukrainka Eastern European National University* [Molodizhnyi naukovi visnyk Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky], 23, 115–122 (in Ukrainian).
17. Kashuba, V., Maslova, O., & Rychok, T. (2016). Assessment of the level of theoretical preparation of students with hearing impairments as an integral part of their health-forming activities [Otsinka rivnya teoretychnoyi pidhotovlenosti shkolyariv iz vadamy slukhu yak nevidyemnoho skladnyka yikhnoyi zdorovyiformovalnoyi diyalnosti]. *Youth scientific bulletin of Lesia Ukrainka Eastern European National University* [Molodizhnyi naukovi visnyk Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky], 24, 50–59 (in Ukrainian).
18. Kashuba, V., Maslova, O., Rychok, T., & Lopatskyi, S. (2017). The use of multimedia technologies in the process of physical education of various population groups [Ispolzovaniye multimediynykh tekhnologiy v protsesse fizicheskogo vospitaniya razlichnykh grupp naseleniya]. *Scientific digest of National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. «Scientific and pedagogical problems of physical culture. Physical culture and sports»* [Naukovi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriya № 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury. Fizychna kultura i sport»], 6 (88) 17, 37–41 (in Russian).
19. Kashuba, V., & Rychok, T. (2017). Popularization of modern forms of motor activity among pupils with sensory impairments using multimedia technologies [Populyaryzatsiya suchasnykh form rukhovoyi aktyvnosti sered shkolyariv z sensornymy porushennyamy, shlyakhom vykorystannya mul'tymediynykh tekhnolohiy]. *Bulletin of the Precarpathian University. Series «Physical Culture»* [Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya «Fizychna kultura»], 25–26, 154–160.
20. Kashuba, V., & Savliuk, S. (2017). Biological preconditions for the development of the formation concept of spatial organization of body of the children with vision deprivation [Biolohichni peredumovy rozrobky kontseptsiyi formuvannya prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditey 6–10 rokiv iz deprivatsiyeyu zoru]. *Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences*, 7 (7), 1095–1112. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1039950> (in Ukrainian).
21. Kashuba, V., & Savliuk, S. (2017). Structure and content of the technology of prevention and correction of disturbances of spatial organization of the body of children 6–10 years old with sensory systems deprivation [Struktura ta zmist tekhnolohiyi profilaktyky i korektsiyi porushen prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditey 6–10 rokiv iz deprivatsiyeyu sensornykh system]. *Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences*, 7 (8), 1387–1407. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1050987> (in Ukrainian).
22. Kashuba, V., & Popadiukha, Y. (2018). *Biomechanics of spatial organization of the human body: modern methods and means of diagnosis and restoration of disorders* [Biomekhanika prostorovoyi orhanizatsiyi tila lyudyny: suchasni metody ta zasoby diahnostryky i vidnovlennya porushen]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury (in Ukrainian).
23. Afanasiev, S., & Burdaiev, K. (2017). Formation of the vertical stability of the body of junior schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education. *Journal of education, Health and Sport*, 7 (6), 1169–1178 (in English).

Анотації

На сьогодні накопичено певну кількість матеріалу, який стосується профілактики та корекції порушень просторової організації тіла молодших школярів із депривацією слуху. Однак проблема функціональних відхилень у стані опорно-рухового апарату дітей актуальна як для практично здорових школярів із загальноосвітніх шкіл, так і для дітей із вадами слуху. **Мета дослідження** – розробити технологію формування статодинамічної постави дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання. **Завдання дослідження** – аналіз спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів, педагогічні спостереження й педагогічний експеримент. Розроблена технологія ґрунтується на структурних компонентах: організаційному, діагностичному, методичному, контрольній-корекційному, інформаційному та результативному. Розроблений алгоритм організації оздоровчих занять складається з трьох етапів: підготовчого, основного, підтримувального – і «Школи статодинамічної постави».

Ключові слова: школярі, вади слуху, адаптивне фізичне виховання, технологія, статодинамічна постава.

Кирилл Бурдаев. Технология формирования статодинамической осанки детей младшего школьного возраста с нарушениями слуха в процессе адаптивного физического воспитания. В настоящее время накоплено определенное количество материала, касающегося профилактики и коррекции нарушений пространственной организации тела младших школьников с депривацией слуха. Однако проблема функциональных отклонений в состоянии опорно-двигательного аппарата детей актуальна как для практически здоровых, так и для детей с

нарушениями слуха. **Цель исследования** – разработать технологию формирования статодинамической осанки детей младшего школьного возраста с нарушениями слуха в процессе адаптивного физического воспитания. **Задачи исследования** – анализ специальной научно-методической литературы, документальных материалов, педагогические наблюдения и педагогический эксперимент. Разработанная технология базируется на структурных компонентах: организационном, диагностическом, методическом, контрольно-коррекционном, информационном и результативном. Разработанный алгоритм организации оздоровительных занятий состоит из трех этапов: подготовительного, основного, поддерживающего – и «Школы статодинамической осанки».

Ключевые слова: школьники, нарушения слуха, адаптивное физическое воспитание, технология, статодинамическая осанка.

Kyryl Burdayev. The Technology of Static-Dynamic Posture Formation of Children of Junior School Age with Hearing Disorders in the Process of Adaptive Physical Education. At present, certain amount of material has been accumulated concerning the prevention and correction of violations of the spatial organization of the body of younger schoolchildren with hearing deprivation. However, the problem of functional abnormalities in the state of the musculoskeletal system of children is relevant, both for practically healthy and for children with hearing impairments. **The objective of the study** is to develop the technology for formation of the static-dynamic posture of children of junior school age with hearing impairments in the process of adaptive physical education. **Research tasks** – analysis of special scientific and methodological literature, documentary materials, pedagogical observations and pedagogical experiment. The developed technology is based on structural components: organizational, diagnostic, methodical, control and correction, informational and effective. The developed algorithm for organization of recreational classes consists of three stages: preparatory, basic, supporting and «School of static-dynamic posture».

Key words: schoolchildren, hearing impairments, adaptive physical education, technology, static-dynamic posture.